

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din, za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din; za ino-
zemstvo: 210 din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo
je v Ljubljani v Gregorči-
čevi ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošti hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak ponedeljek,
sreda in petek

Liubliana, sreda 2. marca 1938

Cena posameznik
številki din 1'50

Stare številke

Ni nič novega, da ni prav nikjer prebivalstvo v državi niti prime-roma tako obremenjeno s samo-
upravnimi davščinami, kakor v Sloveniji. Če pa človek prelistuje
ravnokar izšli statistični letnik,
potem se mora vendar zopet usta-
viti ob teh številkah, ker naravnost
kričeče govore o prevelikem
davčnem bremenu Slovenije. Je
sicer res, da se uporabljajo samo-
upravne davščine v največji meri
za potrebe Slovenije, toda še bolj
je res to, da morajo naše samo-
uprave nositi toliko teh bremen,
ker država ne daje dovolj Slove-
niji. Druge banovine so od države
visoko dotirane, banska uprava v
Ljubljani pa še tega ne more do-
biti, kar ji država dolguje za bol-
nišnice. In ker ne dobi teh 8,8 mi-
lijona din, mora zvišati šolsko do-
klado od 26 na 35%. To je vendar
malo prehuda krivica za prebival-
stvo Slovenije, tem huja, ker mo-
ra že pri poslovnem davku in pri
banovinskih trošarinah plačevati
za druge banovine.

Plačevati pa mora za druge po-
krajine prebivalstvo, ki je itak že
najsilneje obremenjeno. Tako zna-
šajo samoupravne davščine v
kmetijskih občinah na glavo prebi-
valca v dravski banovini 138,2 din,
v bogati Vojvodini le 110,7, v tudi
znatno bolj bogati savski 98,1, v
drugih pa znatno manj, tako v bo-
gati moravski le 43'4 din.

V mestnih občinah je razmerje
še huja. Tako pride na glavo pre-
bivalca v dravski banovini 719,0,
v Vojvodini 219'4, v savski bano-
vini 330,6, v drugih banovinah pa
niti 200 din.

Pa tudi z dolgovi so samouprave
v Sloveniji najbolj obremenjene.
Na glavo prebivalca znaša obre-
menitev s samoupravnimi dolgovi
v Ljubljani 178,52 din, v Beogra-
du 163,14 in v Zagrebu 103,87 din.
V drugih mestnih občinah znaša v
dravski banovini 142,57 din, v mo-
ravski 77,26, v savski 76,15, v vr-
baski 62,98, v vseh drugih pa še
znatno manj.

V kmečkih občinah pa odpade
na glavo prebivalca samoupravnih
dolgov v dravski banovini 13,00,
v vardarski 8,54, v moravski 7,39,
v savski 6,98, v donavski 5,55, v
drugih pa še znatno manj. Poleg
tega pa morajo v dravski banovini
plačevati še dolgove cestnih odbo-
rov, katere dolžnosti v drugih ba-
novinah sploh ne poznajo.

Te številke dovolj jasno doka-
zujejo, da so morale samouprave
v Sloveniji zalesti globoko v dol-
gove, če so hotele vsaj do neke
mere zadostiti svojim dolžnostim.
Zabredle so že tako globoko v
dolgo, da je njih finančna moč
izčrpana in da morajo že enkrat
dobiti pomoč od države.

To je tem bolj potrebno, ker ni
Slovenija najbolj obremenjena le
s samoupravnimi davščinami, tem-
več tudi z državnimi. Natančnih
številk za to sicer ni, ker naša sta-
tistika v zadnjih letih nič več ne
objavlja državnih dohodkov po po-
krajinah, kar je gotovo napačno.
Absolutno ne moremo razumeti,
zakaj ne bi smela javnost vedeti,
kako prihajajo državni dohodki
po pokrajinah, če pa je za samo-
upravne dohodke to dopustno. Ali
pa je razmerje med dohodki posa-
meznih pokrajin tako kričeče, da
se jih naša statistika niti ne upa
objaviti? Nič čudnega ni, če je v
Sloveniji to prepričanje splošno.
Kdo pa si more drugače pojasniti
to skrivanje.

Tem bolj pa mora priti sloven-

ska javnost do tega prepričanja,
ker kažejo dohodki banovinskih
trošarin, dohodki poslovnega dav-
ka, dohodki železnice, dohodki po-
šte, da je Slovenija tudi pri plače-
vanju državnih davščin — in ne
samo samoupravnih — na prvem
mestu.

Ta preobremenitev Slovenije je
narasla že do te mere, da uničuje
gospodarsko silo Slovenije. Naj
klepeta »Narodno blagostanje«
še s takšno trmoglavostjo o gospodar-

skem poletu Slovenije, je vendar
neovrgljiva resnica, da še ni kma-
lu imela Slovenija tako malo de-
narja ko sedaj. Bogati, res bogati
ljudje so v Sloveniji prava red-
kost, a še med njimi so neslovenci
v večini. Če se slovenski podjet-
nik dokoplje do srednje dobre
eksistence, ki ni niti tako visoka,
ko ameriškega kvalificiranega de-
lavca, pa mora biti vesel. Zato je
tudi pri nas toliko primerov, ko
so nekdanji ugledni in bogati trgov-

ci na stara leta brez vsega. Dovolj
pa je znano tudi, kako silno slabo
žive skoraj vsi šolani ljudje v Slo-
veniji. Skoraj vsi so navezani le na
svoje skromne plače in v službi
osiveli ljudje morajo hoditi še dan-
es v menze, kakor pred desetletji
kot dijaki. V Sloveniji ni denarja,
v Sloveniji se revščina širi. In širi
se predvsem zaradi prevelike
davčne obremenitve Slovenije in
zaradi premajhnih dotacij države.
Kdaj se bo to nerazmerje nehalo?

ci določenih revnih krajev, ki se
od generacije do generacije ba-
vijo s tem poslom in ki so svojo
eksistenco zgradili na tem poslu.
Te osebe prodajajo blago manjše
vrednosti, ki se navadno uporaba-
lja le po vaseh ter manjših in rev-
nejših naselbinah. Takšna trgo-
vina se redoma ne more smatrati
kot škodljiva za trgovce, ker se
navadno omejuje na kraje, kjer ni
stalnih trgovcev s primernim bla-
gom. Če bi se takšnim osebam
prepovedala v nadalje takšna pro-
daja, potem bi to pomenilo, da se
onemogoči že od generacij pri-
vajeno gospodarsko delo ter za to
prebivalstvo prisili na preorienta-
cijo njegovega gospodarskega dela,
ki se v vsakem primeru ne bi
mogla hitro in z uspehom izvršiti.

V drugo kategorijo pa je treba
uvrstiti osebe, ki se bavijo s preje
navedeno prodajo manufakturnega
blaga ne zato, ker bi bil to njih
običajni in edino mogoč način pri-
dobivanja, temveč ker s tem de-
lom, poslužujo se pri tem raznih
nenavadnih in nelojalnih sredstev,
pridejo laže do večjih in neraz-
merno visokih zaslužkov. Te osebe
se ne omejujejo na prej omenjene
kraje in blago, temveč prihajajo
v večje kraje in celo mesta, po-
nujajo pri tem blago, kakršno se
običajno troši v mestih. Te osebe
se ne omejujejo niti na to, da bi
delali samo z ono količino blaga,
ki jo morejo nositi sami s seboj,
temveč, pošiljajo blago na razne
načine iz mesta v mesto, poslu-
jejo z velikimi količinami blaga.
Takšne osebe škodujejo s svojim
poslovanjem nepoučenim potroš-
nikom. Ker pa se poslužujejo pri
svojem poslu tudi nelojalnih sred-
stev, škodujejo tudi stalnim trgo-
vcem. S prepovedjo nadaljnega
dela takšnim osebam se ne bo ni-
komur škodovalo, ker imajo te
osebe redno možnost, da najdejo
drugod zaposlitev.

Te dve kategoriji oseb je treba
ostro razlikovati. Osebam prve ka-
tegorije se mora v vsakem pri-
meru, kakor hitro zadoste zakon-
skim predpisom, dovolilo podaljšati,
osebam druge kategorije pa
se ne sme dovolilo podaljšati, da
bi se tako končno eliminirale iz
našega trgovskega prometa.

Kr. banska uprava, v kolikor ni
sama pristojna za izdajanje in po-
daljševanje dovolitev, mora dati
upravnim oblastem prve stopnje
potrebna navodila, da se po tem
razpisu ravna, ter v zvezi z na-
vodili izdanimi v letu 1937.

Minister za trgovino in industrijo

dr. Vrbanić.

Kakor je treba priznati, da je
novi razpis trgovskega ministra
jasen in da bi se moralo po njem
prenehati vsako krošnjarenje z
manufakturnim blagom, če bi se
vse oblasti strogo po njem ravnale,
tako pa se moramo zaradi slabih
dosedanjih izkušenj bati, da ne-
kateri še vedno ne bodo znali lo-
čiti obeh kategorij, kakor jih je
sicer trgovski minister čisto jasno
oznail. Zato mislimo, da bi
bilo najbolje, če bi se izdala čisto
jasna in enostavna prepoved vsa-
kega krošnjarenja z manufakturnim
blagom in da bi se izrečno
dovolilo le krošnjarenje z izdelki
hišnega dela, z ribniškim blagom
in podobno.

Ali ni bolje, da je ena sama
jasna in kratka prepoved, kakor
da je polno predpisov, ki postajajo
baš zaradi svoje množine nejasni?
Seveda pa ne bi bili nejasni, če
ne bi nekateri upravni organi da-
jali potuho krošnjarem tudi s tem,
da sami pri njih kupujejo.

Konferenca v Eisenachu

Pojasnilo delegatov konference

V 24. številki Vašega cenjenega
lista z dne 25. februarja ste obja-
vil pod gornjim naslovom članek,
v katerem se graja delo naših de-
legatov pri pogajanjih v Eisen-
achu, pa tudi sestava delegacije
kot taka, češ da se niso pritegnili
praktični gospodarski ljudje.

Ker sva podpisana sodelovala
pri omenjenih pogajanjih ter sma-
trava, da naj bo javnost v stvari
vsestransko in objektivno informi-
rana, prosiva, da objavite nasled-
nja stvarna pojasnila.

Pogajanja v Eisenachu so se vr-
šila v okrilju mešanega nemško-
jugoslovanskega lesnega odbora.
V smislu sporazuma med našo in
nemško vlado sestavlja ta odbor
enako število naših in nemških de-
legatov. Oficialnih delegatov je
bilo določenih na vsaki strani pet.
Od petih članov naše delegacije
so bili imenovani trije na predlog
Stalne delegacije lesnega gospo-
darstva kraljevine Jugoslavije, in
sicer gg. dr. Milan Ulmanski, Kon-
stantin Dožudić in dr. Adolf Golia.

Vsi interesi — lesni industri-
alci so bili pred pogajanjmi z okrož-
nico Zveze industrijev obveščeni
o dnevnem redu zasedanja v Ei-
senachu ter naprošeni, da pošljejo
podatke o težkočah pri izvozu lesa
v Nemčijo in zlasti tudi o cenah.
Odziv na to okrožnico je bil ma-
lenkoten. Tudi udeležba na zad-
njih sejah Lesnega odseka, na ka-
terih se je o stvari razpravljalo,
je bila zelo skromna. In vendar je
bilo splošno znano, da skozi več
mesecev niso prejeli nemški kupci
našega lesa za uvoz v Nemčijo po-
trebnega deviznega potrdila. Nem-
ški kupci so se pa obračali na na-
še lesne eksporterje s pozivi, da
znižajo v že sklenjenih zaključkih
določene cene, češ da obstoje samo
v slučaju primerne znižanja
cene izgledi, da bo nemška »Über-
wachungsstelle für Holz« zaključ-
ke odobrila ter izdala devizna po-
trdila. Pod vtisom takega stvar-
nega položaja je pristopila naša
delegacija k pogajanjem z nemško
delegacijo v Eisenachu. Kolikor
naša delegacija za pogajanja ni
bila dovolj pripravljena, je krivda
na naših interesentih samih, ki se
za stvar niso dovolj zanimali ter
niso sporočili potrebnih konkret-
nih podatkov.

Zavedajoč se važnosti teh po-
gajanj za naš lesni izvoz ter z ozi-
rom na tozadevno željo, ki je bila
izrečena na zadnji seji Lesnega
odseka Zveze industrijev, sva se
odločila na lastne stroške potovati
v Eisenach ter se postaviti naši de-
legaciji kot praktična lesna strokov-
njaka na razpolago. Dasiravno
sodelovanje posebnih ekspertov
prvotno ni bilo predvideno, smo
bili brez nadaljnega pripuščeni
k pogajanjem. Ne drži torej trdi-
tev, da pri pogajanjih ni bilo eks-

pertov iz vrst praktičnih gospodar-
jev. Ako bi se po najinem vzgledu
javil še kak drug lesni strokov-
njak, bi bil samo dobrodošel ter
ne bi bilo nobenega zadržka, da
kot ekspert sodeluje pri pogaja-
njih. V tem pogledu je pač na-
stopila ugodna sprememba proti
prejšnjim časom, ko so na primer
naši eksperti tudi na lastne stro-
ške dopotovali v Rim ter tam po-
trošili mnogo časa in končno tudi
denarja, a vrata sejne dvorane so
jim ostala zaprta ter so se morali
omejiti na to, da so v privatnem
razgovoru izven pogajanj opozorili
posamezne delegate na to ali ono
okolnost ter jim dali te ali one
podatke.

Kar se tiče cen, ki so se dosegle
v Eisenachu, sva mnenja, da to
vprašanje ne spada v javno disku-
sijo, ki utegne iz raznih vidikov
lesnemu gospodarstvu samo ško-
dovati. Ako članar misli, da se
je storila kakšna napaka, ki bi se
morala popraviti, se mu čudimo,
da se hoče v to svrhu poslužiti
časopisne polemike, namesto da
bi pokrenil vprašanje v naših
lesnih organizacijah, ki so edine
pristojne, da o tem razpravljajo
in sklepajo. Zato se hočeva glede
cen omejiti samo na sledeče pri-
pombe.

Izgleda, da si članar ni na
jasnem glede namena eisenškega
sestanka ter glede pomena tam
storjenih zaključkov. Cene so se
določile samo za one lesne sorti-
mente, za katere nam je Nemčija
nudila carinsko preferenco. Za
slovenski in hrvaški les se je
določila cena samo za blago kot
pade od žage. Naša delegacija si
je sicer prizadevala, da bi se v
sporazumu o cenah in carinski
preferenci upoštevali še nekateri
drugi naši lesni sortimenti, ven-
dar nemška delegacija te naše za-
hteve nikakor ni hotela usvojiti.
S tem pa ni rečeno, da se drugi
lesni sortimenti v bodoče ne bi

mogli več prodajati na nemškem
trgu, pač pa za enkrat ne bodo
deležni carinske preference. Spo-
razum o cenah se je dosegel po
dolgotrajnih in mestoma burnih
razpravah. Vsi člani delegacije,
kakor tudi eksperti, smo se po
svojih najboljših močeh trudili, da
dosežemo čim ugodnejše cene. Pri
danem položaju je bilo izključeno
doseči višje cene. Smatramo pa, da
so dosežene cene današnji tržni
situaciji primerne. Dejstvo je, da
se tudi pred sporazumom les v tej
kvaliteti ni prodajal po višjih ce-
nah; znani so nam primeri, da so
naše velike tvrdke prodale tik
pred sporazumom les v kvaliteti
smreka I—III po RM 34'— franko
meja. Nadalje je dejstvo, da se je
po teh cenah po sporazumu prodal
znaten del naših lesnih zalog.

Članar primerja cene našega
lesa s cenami bosenskega lesa.
Pri tem pa prezre, da je predvi-
dena za bosenski les boljše kvali-
teta ter da mora biti bosenski les
rezan v angleških merah, dočim
veljajo za naš les običajne dimen-
zije. Predaleč bi vodilo, ako bi
hotela v časopisnem članku raz-
pravljati o razlikah med našim in
bosenskim lesom, ki so vsakemu
lesnemu strokovnjaku znane in bi
morale biti znane tudi članarju.

Podrobnejše poročilo o pogaja-
njih v Eisenachu bova podala na
sejah pristojnih lesnih organizacij.
Zavedava se, da sva v Eisenachu
storila svojo dolžnost ter prispe-
vala k temu, da se je doseglo, kar
se je pač doseči moglo. Javni na-
pad na delo naše organizacije v
Eisenachu zavračava kot nepre-
mišljen in depasiran, to tem bolj,
ker prihaja od nedomačina, kate-
remu odrekava, da bi imel več
smisla in srca za interese in po-
trebe našega lesnega gospodar-
stva, nego naši nacionalni lesni
gospodarji.

Vladimir Premrou, Marko Rudež.

Nova okrožnica trgovin- skega ministra proti krošnjarijem

Na ponovne zahteve trgovskih
organizacij, da trgovinsko minist-
stvo izrečno prepove vsako kroš-
njarstvo z manufakturnim blagom,
je izdal trgovinski minister dok-
tor Vrbanić naslednji razpis vsem
banskim upravam:

»Kraljevina Jugoslavija.
Ministrstvo za trgovino
in industrijo.

Trgovinski oddelek.
II br. 41434/u I. 1937
10. jan. 1938 Beograd.
Predmet: krošnjarenje
z manufakturnim blagom.

Z ozirom na zahteve, da se na-
vodila podrejenega ministrstva pod
II br. 37132/u z dne 2. oktobra
1937 spremene v tem smislu, da
se že izdana dovolila za krošnjar-
jenje z manufakturnim blagom ne
morejo v nobenem primeru podaljšati,
se v zvezi s preje navedenim
navodilom sporoča kr. banski
upravi naslednje:

S prodajo manufakturnega bla-
ga po ulicah od hiše do hiše in iz
kraja v kraj se bavi v glavnem
dve kategoriji oseb. V prvo kate-
gorijo se morajo uvrstiti prebival-

Žrebanje državne razredne loterije v Ljubljani

V torek dopoldne se je začelo v ljubljanskem »Trgovskem domu« žrebanje drž. razredne loterije, in sicer za 5. kolo, ko so najvišji dobitki, tudi po 400.000, 500.000, 1.000.000 in 2.000.000 din. Naravno je zato, da vlada za žrebanje v Ljubljani veliko zanimanje, saj bi vsak rad videl, kako se napravi velika sreča. Zato pa je tudi prav srečna misel drž. razredne loterije, da ni žrebanje vedno le v Beogradu, temveč tudi v Zagrebu in Ljubljani, ker se je s tem vsa misel razredne loterije prav srečno popularizirala. Ljudje vidijo, kako se vse žrebanje vrši natančno in kako je sreča pod prav ostro kontrolo. Takšni sreči pa ljudje raje zaupajo.

Žreba se sicer na zelo enostaven način. Na levi strani dvorane je velik boben, v katerem so številke srečk, na desni strani pa je drug boben, v katerem so številke dobitkov. Srečke izvlačujeta dva gojenca banovinskega zavetišča. Deček izvele najprej številko srečke, član komisije razgrne številko in jo prečita. Medtem izvele drug deček številko dobitka, ki ga je zadela ravno izvele številka. Že kmalu po pričetku žrebanja je bil potegnjen dobitek 50.000 din. Izžrebana številka in dobitek se nato natakne na natičalo in ko je že teh po 200, se zapечатijo ter priloži seznam števil.

Predsednik komisije je Slovenec dr. K. Šmid, član glavne kontrole. Ta tudi vedno ponovi izžrebane številke, če so čez tisoč, v slovenščini. Poleg njega so v komisiji vedno po štirje člani upravnega odbora razredne loterije, med njimi tudi predsednik Mihajlo Bobić in direktor dr. Popović. Komisiji je pridelen tudi potreben štab uradnikov in nameščenec. Vso toč je seveda vsa dvorana zastražena, da ne bi kdo skušal korigirati srečo.

Kakor rečeno, je zanimanje za žrebanje veliko in se je izkazal sistem, po katerem se žreba v več mestih.

Se med žrebanjem se morejo kupiti tudi srečke in nekateri pravijo, da so te še prav posebno srečne.

Banovinski turistični svet sklican

Ban dravske banovine je sklical II. redno zasedanje banovinskega turističnega sveta dravske banovine. Zasedanje se prične v ponedeljek dne 14. marca ob 10. uri v stekleni dvorani banske palače na Bleiweisovi cesti.

Dnevni red je naslednji:

1. Otvoritev zasedanja.
2. Poslovno poročilo z delovnim programom.
3. Odobritev računskega zaključka.
4. Tujsko prometna propaganda. O tej točki poroča dr. Ciril Žizek, ravnatelj Zveze za tujski promet v Sloveniji.
5. Samostojni predlogi in slučajnosti.

Člani banovinskega turističnega sveta morajo samostojne predloge predložiti pisмено vsaj 8 dni pred zasedanjem, t. j. do 6. marca kralj. banski upravi.

Veliko italijansko pristanišče v Rdečem morju

Angleški listi poročajo z iskrenim priznanjem o uspehu italijanskega načrta za zgradnjo modernega pristanišča Asabe v Eritreji, ki bo izhodna točka za ves evropski promet z Abesinijo. Z novim pristaniščem se italijanska Abesinija reši dosedanje odvisnosti od francoskega pristanišča Džibutija. V ta namen gradi Italija tudi posebno železnico do Adis Abebe in do Magdale ter gosto omrežje cest.

Boj za Asab in Tirske ožino, ki pomeni drugi Gibraltar, traja že nad 50 let. V začetku je kupila

Italija od sultana samo pristanišče kakor Anglija na drugi strani polotoka Aden. Anglija, Francija in Turčija so protestirale proti utrditvi italijanske moči v tej ožini, posebno ker bi ogrozila Sueški prekop. Spor je rešila Italija sedaj sama s popolno zmago nad Abesinijo. Prizadete velesile se bodo morale sprijazniti z dejstvi.

Za eksploatacijo Abesinije si mora Italija zgraditi moderno pristanišče in to bo Asaba v polnem pomenu besede. V dveh letih je izdala Italija za pristaniška dela nad eno milijardo lir in bo ta dela še nadaljevala. Po sporazumu z Anglijo je rentabilnost njene vojne in njenih investicij popolnoma zagotovljena.

Asaba je že zdaj pritegnila nase velikanski promet, ki bo naglo narasčal. Izvažala bo razne kave, olj, sadja in kož tudi razne soli in rudnine; kot ena najvažnejših snovi pa utegne močno vplivati na evropski trg zlasti pepelika. Če se Italiji priznava tak uspeh, ji gotovo tudi ne bo težko dobiti v Angliji posojila.

Zakaj se je nehala ameriška konjunktura?

Kako zopet doseči zboljšanje

Predsednik Federal Reserve Boarda Marriner S. Eccles je objavil zelo zanimiv članek o vzrokih sedanega nazadovanja ameriške konjunktura ter o sredstvih, s katerimi bi se moglo zopet dvigniti ameriško gospodarstvo. Pri tem pa razpravlja o vsem vprašanju s takšno temeljitostjo, da imajo njegovi predlogi in njegova analiza gospodarskega stanja ameriškega gospodarstva tudi splošno veljavo. V svojem članku pravi:

»Sedanja gospodarska kriza v Ameriki je nastopila s hitrostjo, ki nima niti v moderni gospodarski zgodovini primere. Čeprav ni po intenzivnosti dosegla popolnoma depresije leta 1929., je vendar zadela že široke kroge ter tudi industrijske stroke, ki so bile preje od nje obvarovane. Od zadnjega štetja, ki je bilo pred enim mesecem, je naraslo število podpiranih brezposelnih za več ko en milijon. Število dejansko brezposelnih delavcev pa se iz statistike ne more razvideti, ker ne upošteva podpor zasebnih pomožnih organizacij ali podpor, ki jih dajejo rodbinski člani. V New York City je na primer od javnih sredstev vzdrževanih brezposelnih okoli 1 milijon, vseh podpiranih pa poldrug milijon. A to v enem samem mestu!

Sedanja kriza ima najrazličnejše vzroke, ki bi jih združil v naslednjih točkah:

- Dvig stroškov in cen.
- Povečanje zalog za približno 35 odstotkov v primeri z lani.
- Zastoj v gradbeni delavnosti zaradi večjih stroškov.
- Spremembe in redukcije v državnem programu izdatkov.
- Stalno naraščajoče težave železnice.

Neznatne investicije iz strahu pred poslabšanjem gospodarskih pogojev.

Proti sedanjim krizi ni rešitve samo v denarnih manevrih (kakor nasvetujejo stalni manipulant z valuto). Prva zapoved mora biti:

obnova omajane kupne moči prebivalstva

Istočasno znižanje cen in mezd bi moglo omejiti intervencijo vlade na minimum. Pri sedanjih koncentraciji in monopolizaciji gospodarstva v Združenih državah Sev. Amerike je sodelovanje delodajalcev in delojemalcev nujnost. Če se ne bo doseglo nobeno soglasje, potem bo morala poseči vmes država. Zadostovalo bi, če bi se dovedla ena milijarda dolarjev (8 dolarjev na prebivalca) mrtvo ležečega kapitala rednemu kroženju in kriza bi se takoj ustavila. Pogoji pa je, da se ta milijarda hitro izda in na takšen način, da se kupna moč prebivalstva resnično dvigne.

Sedanja tendenca padajočih cen tudi ni pripravna, da bi krizo zmanjšala. Dokler konsument misli, da bodo cene padale, ima zanj denar večjo vrednost kakor pa blago. Samo takrat, kadar je konsument prepričan, da cene ne bodo več padle, je pripravljen zamenjati svoj denar za blago.

Zato je treba napraviti tendenci padajočih cen konec ter iz ravnotežja spravljeno potrošno silo kmetijskega prebivalstva in mestnega delavstva zopet izravnati.

Klic po krajšem delovnem času in višjih mezdah izhaja iz nevarne

zmote, kajti eno ko drugo ima ta učinek, da proizvodnjo omeji ali pa jo sploh zniža. Zato to sredstvo ne more biti v interesu celote in na vse zadnje ne pomaga niti delavcem. Popolnoma zgrešeno pa je, če se uporabi zvišanje mezd — kakor v zadnjih letih — kot povod nesorazmernih in popolnoma neupravičenih dvigov cen. To pa se je zgodilo ter ne v mali meri povzročilo tudi sedanjo krizo. Takšna politika je narekovana samo od kratkovidnega pohlepa po profitu ter more zato priversti samo v gospodarsko katastrofo.

Poviški mezd in skrajšanje delovnega časa je utemeljeno in priporočljivo samo takrat, če sta posledica na glavo prebivalca povečane proizvodnje in če pomenita boljše razdelitev industrijskih dobičkov. Spirali podobno dvigovanje cen in mezd na inflacionistični nivo pa more biti prav tako nevarno kakor spiralo padanje na deflacionistično stopnjo.

Najbolje v sedanjem položaju bi

bilo, če bi se mogli delavci in podjetniki sporazumeti na mezde in cene iz leta 1936. Zadostovalo bi, če bi se zedinila gradbeni obrt in težka industrija, da bi potem potegnili s seboj vse ostalo gospodarstvo. Zboljšanje splošnih gospodarskih razmer bi v tem primeru nastalo avtomatično in hitro.

Davčni sistem se je v zadnjem času zelo pogosto kritiziral in navajal kot krivec za obseg sedanje krize. Mislim, da te kritike ne zaslužijo. V splošnem se more opravičiti, nekatere korekture pa bi mogle ev. napake popraviti. Odprava davka na nerazdeljene dobičke in davek na prirastek kapitala ne bi bila priporočljiva. Položaj Federal Reserve Boarda je ugoden. Od zakladnega urada sterilizirano zlato znaša več ko eno milijardo dolarjev, odvisne rezerve Federal Reserve Boarda znašajo 12 milijarde dolarjev ter zadostujejo za kreditno ekspanzivnost v višini šest do osem milijard dolarjev.

Plenarna seja tarifnega odbora

Zahteve gospodarskih zastopnikov upoštevane le deloma

Na sejah tarifnega odbora v januarju in februarju so zastopniki skoraj vseh gospodarskih organizacij naglašali, da so predlagane prevoznine previsoke in da se morajo znižati. Zahteve zastopnikov gospodarskih organizacij so bile nato formulirane in predložene tarifnemu odboru.

Na zadnji plenarni seji tarifnega odbora dne 27. februarja so zastopniki kmetijskih organizacij takoj po otvoritvi seje konstatirali, da predložena tarifa v preveliki meri obremenjuje kmetijske proizvode ter zahtevali, da se te tarife znižajo. Ker je kmetijstvo naša osnovna gospodarska panoga, bo znižanje teh tarif ugodno vplivalo na vse gospodarstvo.

Na te zahteve je odgovoril zastopnik generalne direkcije državnih železnic. Njegov odgovor pa ni zadovoljil niti zastopnikov kmetijstva niti zastopnikov industrije in obrta. Pri nadaljevanju seje so zastopniki gospodarskih organizacij konstatirali, da je železniška uprava v neki meri ustregla zahtevam naše morske plovbe ter znižala napetost med prevoznimi cenami med pristaniško in lokalno tarifo za 20 do 30 odstotkov. Zastopnik sušaškega gospodarstva Dragutin Pavlovič pa je izjavil, da predlagano znižanje nikakor ne zadostuje zaradi močne konkurence italijanskih pristanišč. Razpravljalo se je pri tej priliki tudi o petnajstonskih vagonih ter so zastopniki gospodarstva zahtevali, da se v primeru, ko stranka zahteva 15tonski vagon, a tega železnica nima, računa 15tonska tarifa tudi za 10tanske vagone.

Tudi na tej seji je prišlo do živahne debate glede napetosti pri prevozu proizvodov mlinске industrije ter pšenice. Tudi pri tej priliki so zastopniki pasivnih krajev in onih na periferiji države zahtevali, da razlika v prevoznih cenah za moko in pšenico ustreza razliki v vrednosti, da se ne bi avtomatično

ubijala cena pšenice. Predlagali so, da znašaj prevoznina za 1000 kilogramov moke toliko ko prevoznina za 1400 kg pšenice. Železniška uprava pa ta zelo upravičeni predlog ni sprejela.

Prav tako se je debatiralo o obremenitvi prevoza živine. Konstatiralo se je, da živinorejci iz od tržišč bolj oddaljenih krajev zaradi visoke prevoznine nimajo istih konkurenčnih pogojev z živinorejci iz bližnjih krajev. Zato se je zahtevalo, da se obremenitev prevoza na daljše proge (nad 300 km) sorazmerno zmanjša. To so zlasti zahtevali živinorejci iz Srbije ter iz bolj oddaljenih krajev od meje.

Nato so se obravnavali predlogi o spremembi tarife za les in proizvode lesne industrije. Razpravljalo se je tudi o prevoznini za rude, kovinske izdelke, gradbeno in kemično industrijo. Del v zvezi s tem izrečenih želj gospodarskih ljudi je generalna direkcija železnice sprejela ter prevoznino znižala.

Proti koncu seje se je znova razpravljalo o prevoznini za kmetijske proizvode, ker so zastopniki kmetijskih organizacij znova predložili zahtevo, da se prevoznina za agrarne proizvode zniža. Do odločitve v tem vprašanju pa ni prišlo, temveč so se zahteve agrarnih zastopnikov zabeležile in se bodo razpravljale na poznejši seji, če se tarifni odbor še enkrat sestane. To pa nikakor ni gotovo.

Že v 24 urah

harva, plesira in kemično snati obleke, klobuki, škrobi in svetilolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna J.O.S. REICH

Poljanski nasip 4-6 Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72

Politične vesti

Zasedanje Stalnega sveta Balkanske zveze v Ankari je zaključeno. O zasedanju je bilo izdano daljše oficialno poročilo, iz katerega posnemamo: 1. Zastopniki starih balkanskih držav so pri pretresu zunanje politike konstatirali, da je Balkanska zveza velike važnosti za ohranitev miru v južno-vzhodnem delu Evrope. 2. Države Balkanske zveze ostanejo tudi v bodoče lojalne članice Zveze narodov. Ker so trdno odločene, da se ne vmešavajo v notranje zadeve drugih držav, tudi ne morejo nikomur dopustiti, da bi se vmešaval v njih notranje zadeve. 3. Glede sredozemske politike ostane stališče BZ nespremenjeno. BZ hoče biti v prijateljskih odnosih s sredozemskimi velesilami Francijo, Anglijo in Italijo. Etiopsko vprašanje zanjo ne obstoji več. Kakor je jugoslovanski poslanik akreditiran pri italijanskem kralju in etiopskem cesarju v Rimu, tako bodo isto storile tudi Grčija, Rumunija in Turčija, da se s tem olajša sodelovanje v Sredozemskem morju. Želeli bi bilo, da bi tudi Italija pristopila k sporazumu, ki je bil sklenjen v Montreuxu. 4. Stalni svet je ratificiral sklepe gospodarskega sveta BZ. 5. Stalni svet je sklenil, da ostane še nadalje zvest politiki nevmešavanja v španske zadeve. Članice BZ pa morejo v varovanje svojih gospodarskih interesov imenovati pri vladi gen. Franca svoje agente. 6. Turčija in Grčija sta predložile dodatek k sporazumu, ki veže v okviru obstoječih pogodb obe državi. 7. Prihodnji zasedanja bosta septembra meseca v Zenevi ter februarja 1939. v Bukaresti.

Na banketu v čast članov BZ je imel Kemal Atatürk pomemben govor o BZ. Ugotovil je, da je BZ vsak dan bolj čvrsta. Prepričan je, da se bo BZ, ki nas danes še ne more popolnoma zadovoljiti, manifestirala nekega dne v svoji popolnosti, da se bo svet začudil. Mnogo zaslug za utrditev BZ so si pridobili tudi novinarji iz balkanskih držav. Potrebno je, da se politično sodelovanje balkanskih držav utrdi še s sodelovanjem na gospodarskem in kulturnem polju.

Ministrski predsednik dr. Stojadinović je iz Ankare odpotoval v ponedeljek ter se na povratku v Beograd ustavil v Sofiji, kjer se sestane z bolgarskim ministrskim predsednikom Kijosevanovim.

Predsednik stalnega sveta BZ Metaksas je oficialno obvestil bolgarsko vlado o sklepih BZ, zlasti glede Etiopije in Španije.

Italijansko-britanska pogajanja se bodo začela dne 7. marca v Rimu in bodo trajala do osem tednov. Sporazum naj bi vseboval tudi ona vprašanja, ki jih gentlemanski dogovor z dne 1. jan. 1937. ni omenjal. Tako v Rimu ko v Londonu se prav pridno pripravljajo na pogajanja.

Novi angleški zunanji minister lord Halifax zagovarja naslednji zunanje-politični program: 1. sporazum z Italijo v Sredozemskem morju. 2. skupna akcija Pariza. Londona in Rima naj omogoči Nemčiji pristop k zapadnemu paktu. 3. podelitev posojila Italiji. 4. kolonialni sporazum z Nemčijo, toda brez škode za prestiž Velike Britanije. 5. sporazum med Nemčijo in Francijo. 6. jamstva za ohranitev teritorialnega stanja v srednji Evropi.

Chautemps je po svoji veliki zmagi v parlamentu, ko mu je bila izrečena zaupnica s skoraj 500 glasovi, naletel nakrat v senatu na silne težkoče. Njegovi zunanji politiki se sicer senat ne upira, pač pa nasprotuje njegovemu delovnemu pravu. Nikakor noče senat pristati na to, da bi smeli razsodniki v mednarodnih sporih v določenih primerih nadzorovati finančno poslovanje obratov. Vendar pa se splošno misli, da se bo dosegel med vlado in senatom sporazum tudi o tem vprašanju.

Sedaj se poročajo še mnoge zanimive podrobnosti o razburljivih nedeljskih dogodkih v Avstriji. Narodni socialisti so hoteli napraviti Gradec za glavno mesto svojega gibanja, kakor je München sedež narodno socialističnega gibanja, ker je vodstvo stranke na Dunaju po njih mnenju premalo odločno. S svojim nastopom so hoteli oslabil vtiš sušnikovega govora ter dokazati, da so v Avstriji že nastale nove razmere. Sušnik pa je z odločnim nastopom vse njih nakane preprečil. Prevzel je osebno vso oblast na Stajerskem, nastopil proti notranjemu ministru Seyss-Inquartu ter poslal na Stajersko toliko zanesljivih čet, da so morali narodni socialisti kar odnehati. Njih pozicija se je zaradi ponesrečenega puča silno oslabila in potrebovali bodo mnogo časa, da se zopet opomorejo. Sušniku so priredili Dunajčani za njegov odločni nastop viharne ovacije.

Denarstvo

Ljubljanska kreditna banka

Dne 25. t. m. se je vršila bilančna seja upravnega sveta pod predsedstvom g. Alojzija Vodnika, v kateri je bila odobrena čista bilanca za leto 1937. Iz bilančnega poročila, ki ga je podal g. glavni ravatelj Hanuš Krofta, je razvidno, da se zboljšanje gospodarskih razmer v naši državi končno izraža tudi v bančnem poslovanju.

Prvič po štirih letih se je promet znatno dvignil in je, v nasprotju s prejšnjimi leti, nastopilo naraščanje skupnih dolžnikov in upnikov. Ob koncu leta 1937. znašajo nove naložbe pri zavodu din 103.000.000 — ter so narasle do 15. februarja t. l. na dinarjev 115.500.000 —, kar dokazuje naraščanje zaupanja občinstva. Banka izplačuje redno obresti na stare vloge in je poleg tega oprostila stare vloge do din 10.000 — brez pomoči Narodne banke, ki je v to svrhu ponudila denarnim zavodom posebne kredite.

Čisti dobiček za leto 1937. v znesku din 2.069.000 — je navzlic večjim davkom in pokojnin, ostal na isti višini kot v preteklem letu, omogoča potrebne dotacije ter se bo ob enem zboru, ki je določen za 2. aprila 1938., stavil predlog na izplačilo 4%-ne dividende na prioritete delnice.

Denarništvo v savski banovini

Banska uprava savske banovine je priložila svojemu proračunskemu predlogu tudi dobro sestavljeno poročilo o svojem delu v preteklem proračunskem letu. V tem poročilu podaja tudi sliko o stanju denarništva v savski banovini. Iz njenega poročila posnemamo:

Na denarnem trgu so se pokazale vse posledice splošnega gospodarskega zboljšanja. Zaradi večjega prometa se več kreditni obseg poslovanja ter je denarni trg stalno likviden. Zaradi večje zunanje trgovine je bil dosežen tako velik obseg poslovanja z devizami in valutami, kakor že ne v zadnjih šestih letih. Tečaj zasebnih papirjev so bili stabilni, državnih pa v skoku.

Zboljšanje se zlasti vidi pri večjih zavodih v mestih, dočim so podeželski večinoma še v neugodnem položaju. Ti imajo večinoma kmetske dolgeve, ki pa so bili z njih prevzemom po PAB imobilizirani. Zato zahtevajo podeželski zavodi, da se izplača vsaj njihov del terjatev po tekočem računu pri PAB v gotovini.

Vseh denarnih zavodov, ki delajo na podlagi delniških družb, je bilo v savski banovini koncem leta 1936. sto eden. Od teh so bili v izvenkonkurzni likvidaciji 4, v likvidaciji po trg. zakonu 4, ter je torej poslovalo le 93 zavodov. Od teh jih je bilo 44 pod zaščito, v letu 1937. pa je bila dovoljena zaščita že petim zavodom, torej je bilo vseh 49, brez zaščite pa 44.

Z izgubo je poslovalo 53, 40 zavodov pa je doseglo čisti dobiček v višini 28.272.882 din.

Samoupravnih hranilnic je bilo devet, od katerih so bile tri pod zaščito. Čisti dobiček samoupravnih hranilnic se je povečal za 466.203 din ali za 8%.

Bilančno stanje denarnih zavodov savske banovine je bilo koncem leta 1936. naslednje:

Aktiva:	Zagreb	pokrajina
		v milijonih din
gotovina	356'5	15'4
efekti	433'6	5'7
menice	930'8	126'9
dolžniki	2054'4	165'8
nepremičnine	366'2	15'2
druga aktiva	325'9	19'2
izguba	14'4	2'9

Pasiva:		
vplač. glavica	392'4	46'3
rezerve	160'5	20'6
vloge	2228'1	255'9
upniki	1520'0	21'9
druga pasiva	154'3	4'7
dobiček	26'5	1'7
skupno	4482'1	351'3

Bilance samoupravnih hranilnic pa izkazuje naslednjo sliko:

Aktiva:	Zagreb	pokrajina
		v milijonih din
gotovina	266'0	28'9
efekti	25'6	16'0
menice	108'5	14'1
dolžniki	262'5	79'1
nepremičnine	23'2	7'5
druga aktiva	31'5	2'0
izguba	—	—

Pasiva:		
skup. rezerve	56'6	9'9
vloge	560'7	128'1
upniki	92'4	10'7
druga pasiva	2'4	3'0
dobiček	5'3	1'0
skupno	717'5	147'8

Vprašanje naših strokovno nadaljevalnih šol

Sklepi konference v Beogradu

Na iniciativo novosadske zbornice je bila dne 23. in 24. februarja v Beogradu vsedržavna konferenca o našem strokovnem šolstvu. Glavni referat je podal tajnik novosadske zbornice dr. Slavko Stanić. Konference pa so se udeležili tudi zastopniki drugih zbornic, zveze trgovskih združenj ter delegati trgovinskega ministristva. Po daljši in vsestranski debati je bila soglasno sprejeta naslednja resolucija:

I. V naši državi se vedno bolj občuti potreba za ustanavljanje strokovnih gospodarskih šol z ozirom na pospešeni razvoj našega gospodarskega življenja ter vedno večjega zanimanja za te šole.

II. Današnje strokovno šolstvo ne ustreza niti po številu niti po kakovosti potrebam našega narodnega gospodarstva. Zato naj se odvisne gimnazije odpravijo, namesto njih pa odprejo strokovne gospodarske šole v skladu s potrebami posameznih pokrajin in zlasti v razvitih gospodarskih središčih.

Na podlagi tega sklene konference:

1. Brezpogojno je potrebno, da se v celoti zagotovi potrebna finančna sredstva za normalno funkcioniranje obstoječih strokovnih šol. V ta namen naj se apelira na vse činitele, ki prispevajo k vzdrževanju teh šol, da v celoti zadostijo svojim zakonitim dolžnostim.

2. Vzgoji strokovnih učiteljev je treba posvetiti največjo pažnjo, da se v posebnih tečajih na naših visokih šolah ter v ferialnih tečajih za učitelje vseh vrst naših srednjih šol izpopolnijo v praksi v gospodarskih podjetjih ter da se pošiljajo tudi na vzorne strokovne šole v tujini.

3. Pomanjkanje poslopij za strokovne šole je ena glavnih ovir za normalen razvoj strokovnega šolstva. Brezpogojno je potrebno, da vsi, ki so po zakonu dolžni zgraditi poslopja za strokovne šole, takoj določijo potrebna sredstva v svojih proračunih ter da te izdatke odobri ban oziroma finančni minister.

V vseh večjih gospodarskih središčih morajo biti vzorne strokovne nadaljevalne šole, in sicer v svojih lastnih poslopijih. Zato priporoča konferenca kr. banskim upravam, občinam in gospodarskim organizacijam, da v svojih proračunih določijo vsako leto določeno vsoto za zgradbo takšnih strokovno-nadaljevalnih šol.

Kjer koli je le mogoče, naj se ustanove pri strokovnih nadalje-

V primeri s stanjem koncem leta 1935. se je stanje denarnih zavodov, ki so delniške družbe spremenilo takole (v milij. din): gotovina se je zmanjšala za 128'8, efekti so narasli za 9'7, menice so se zmanjšale za 248'9, dolžniki pa narasli za 162'7. Vplačana glavica se je povečala za 20'5, rezerve so se zmanjšale za 9'2, vloge za 54'1, upniki za 118'1 in čisti dobiček za 5'2.

Povečanje dolžnikov in zmanjšanje upnikov kažeta na zboljšanje stanja.

Rok za vlaganje prošelj za odlog plačil je potekel 23. februarja. Kakor poročajo sedaj iz Beograda, bo ta rok podaljšan še za šest mesecev, oz. za tako dolgo, dokler ne izide posebna uredba o moratoriju za denarne zavode.

Združna gospodarska banka v Ljubljani je začela izplačevati vloge do 10 tisoč din, kar ji je omogočilo posojilo banske uprave v višini 63 milijonov din. S tem se je

položaj v mnogih kreditnih zavodih znatno zboljšal. Začelo se je tudi vračati zaupanje v denarne zavode.

Budimpeštanska poštna hranilnica je sporočila češkoslovaški poštni upravi, da se bodo stare terjatve pri budimpeštanski poštni hranilnici likvidirale v mesecu marcu. Kdaj pa se bodo likvidirale tudi jugoslovanske terjatve pri budimpeštanski poštni hranilnici?

Tečaj avstrijskega šilinga se je v Curihu zopet dvignil na 77, kar je posledica odločnega govora doktorja Sušnika. Dne 1. marca pa je tečaj zopet nekoliko oslabil, in sicer na 75.

industrijska podjetja ter prouči možnost, da tudi državna gospodarska podjetja čimbolj sodelujejo pri ustvarjanju vzornih delavnic, zamenjavi dijakov, dajanju ustanov itd.

8. Konferenca naproša ministristvo za trgovino in industrijo, da prouči vprašanje priprave učencev na ljudskih in srednjih šolah za prehod na strokovne šole in v gospodarske poklice. Posebno je treba omogočiti dijakom srednjetehtničnih šol prehod na ustrezajoče odseke tehnične fakultete.

9. Konferenca smatra za potrebno, da se doseže čim ožje sodelovanje gospodarstva in strokovnih šol na vseh poljih, kjer je to potrebno in koristno.

10. Razvoj in pospeševanje našega tujkega prometa absolutno zahtevata, da se posveti posebna pažnja strokovni vzgoji našega gostinskega podmladka ter da se v ta namen ustanove posebne strokovne gostinske šole. Gostinske strokovne šole so potrebne v vseh naših večjih središčih, zlasti pa je treba misliti na njih ustanovitev v naših večjih turističnih središčih ter zlasti v krajih, ki jih v večjem številu obiskujejo tuji turisti.

11. Vsa vprašanja, ki se tičejo vzgoje trgovskega podmladka naj se v vseh mestih, kjer je to mogoče, tudi v bodoče prepuste trgovskim omladinam (pri nas pač združenjem, op. ured.). Zato naj se pri novelizaciji obrtnega zakona spremeni § 299., odst. 2., da se bo glasil: »V mestih, v katerih so ali v katerih se bodo ustanovile trgovske šole trgovskih omladin in strokovne nadaljevalne šole, odredi ban, da pomožno osebo mora obiskovati te trgovske šole, odgovarjajoči del proračuna za vzdrževanje trgovskih oddelkov, ki gre na breme posameznih občin in mest, pa naj se odstopi upravam šol trgovske omladine (združenj).

12. Kr. vlada se naproša, da doseže pri prosvetnem ministru, da glavni prosvetni svet sprejme sklep ministra za trgovino in industrijo o dvigu stopnje trgovskih šol trgovskih omladin.

13. Kr. vlada se naproša, da doseže od vojnega ministra, da se učencem, ki so dovršili trgovsko-obrtno šole ko tudi šole trgovskih omladin, prizna pravica do skrajšanega vojaškega roka.

14. Z ozirom na važnost strokovnega šolstva prosi konferenca trgovinskega ministra, da ustanovi poseben oddelk za strokovni pouk v trgovinskem ministristvu in da se temu oddelku podrede tudi druge strokovne šole trgovsko-obrtniške in industrijske smeri iz drugih resorov.

Francck daje kavi aromo-barvo-izdatnost

Doma in po svetu

V Zagrebu je umrl nestor hrvatskih komponistov in predsednik Hrvatske pevske zveze Nikola Falter. Za razvoj hrvatske glasbe si je pridobil velikanski zaslug. Pred vojno je tudi dostikrat sodeloval s slovenskimi zbori in priredil tudi v Ljubljani več koncertov. Velikemu hrvatskemu glasbeniku bo ohranil hrvatski narod vedno časten spomin.

Banski svet Vrbaske banovine je v posebni resoluciji zahteval decentralizacijo državne uprave in uvedbo najsišjih samouprav. Nadalje je zahteval spremembo zakona o občinah in spremembo zakona o neposrednih davkih. Zahteval je tudi prenos sedeža družbe »Šipad« v Banjaluko, pocenitev tobacnih izdelkov, ustanovitev banovinske hranilnice in postne direkcije v Banjaluki.

V narodni skupščini se je začela razprava o proračunu prosvetnega ministristva. Debata je bila zelo dolgotrajna, zanimanje poslancev pa bolj majhno ter je bila skupščinska dvorana le slabo zasedena.

V Subotici se je ustanovil poseben odbor, ki zahteva, da mora imeti Subotica v skupščini dva poslanca, ker je za Beogradom in Zagrebom največje mesto v Jugoslaviji, ki šteje nad sto tisoč prebivalcev. Srečni Subotičani, da nimajo večjih skrbi!

Narodna banka bo zgradila v Slavenskem Brodu hišo, v kateri bo nameščena njena nova podružnica.

Delo so ustavili rudarji v rudniku »Resavci« in v premogovniku »Dobroviča« v Dalmaciji.

Okržno sodišče v Banjaluki je obsodilo državni erar, da plača odškodnino 90.000 din nekemu izvozniku, kateremu je Zavod za pospeševanje zunanje trgovine (sadni oddelk) brez zakonske podlage prepovedal lani izvoz češpelj.

V Dubrovniku je prišla nemška križarka »Emden«, ki je bila zgrajena 1. 1925. To je prvič, da je prišla nemška križarka v naše vode. Številni nemški turisti v Dubrovniku so križarko navdušeno pozdravljali. Naše oblasti so sprejele nemško križarko po običajnem ceremonielu.

V parni žagi »Vilhar« v Sabor-skem v ogulinskem okraju so delavci, 150 po številu, zapustili delo, ker je bilo podjetje pripravljeno povisati njih meze samo za 25 par na uro, oni pa so zahtevali 50 par. Podjetje pa tej zahtevi ni moglo ustreči, ker je pred kratkim zaradi požara pretrpelo veliko škodo. Posredovanje delegata Hrvatske delavske zveze ni pomagalo in delavci niso hoteli popustiti.

V novosadski zimski pomoči so odkrili velike zlorabe. Dva občinska svetnika, čeprav dobro sitularana, sta si dala za svoje delo izplačevati dnevnice, poleg tega pa še z denarjem revežev plačevala sebi kočijaža in si dovoljevala še druge ugodnosti.

Prekomorska plovidba d. d. na Sušaku je pri glavnic 10 milijonov din dosegla lani čisti dobiček v višini 8.3 milijona din. Rezervni in drugi fond družbe znašajo 7.7 milijona din, dolžniki 9.8, upniki pa 8.3 milijona din. Brodovje je v bilanci ocenjeno na 31.3 milijona din.

Minimalne cene za odkup oljnatih plodov je določil trgovinski minister takole: za oljnatu repico (drobno) po 250 din, za ostalo po 260, za seme sončnic 160, beli mak 300, sezam 350, bučna jedra 220 in laneno seme po 300 din za 100 kg franko nakladalna postaja na ozemlju proizvodnje. Cene veljajo za vagonsko blago. Minimalna cena za ricinusovo olje se bo določila kasneje.

Nedaleč od Bosenske Krpe so bila odkrita velika ležišča boksita. Kakor se poroča, je zemljišče, na katerem so ta ležišča, že prodano neki tuji finančni skupini.

Gabriele D'Annunzio, ki ga nekateri označujejo kot največjega italijanskega sodobnega pesnika, je umrl. V zgodovino našega naroda se je vpisal kot oni mož, ki nam je izrgal Reko. Menda ni še naš narod doživel večjega ponižanja, kakor da je bil takrat brez moči. Po Marconijevi smrti je bil D'Annunzio imenovan za predsednika italijanske akademije znano-

sti in umetnosti. Slovel je kot eden najboljših italijanskih stilistov, ki je s svojo krasno italijansko nadomestil vsebinske pomanjkljivosti v svojih delih. Skoraj enako dovršeno ko italijansko je obvladal tudi francosko. — V fašistični Italiji je zavzemal čisto posebno stališče in dostikrat se je celo govorilo, da je enako vpliven kakor Mussolini. — Umrl je v starosti 75 let.

Kolesa, motorna kolesa

na debelo. Zahtevajte ponudbe.

Splošna trgovska družba z o. z.

Ljubljana, Tyrševa cesta št. 33
(Javna skladišča)

Avstrijska vlada je do nadaljnjega zaprla vse srednje in visoke šole na Štajerskem, ker je vsa srednješolska in visokošolska mladina prepojena z narodnim socializmom.

Notranji minister Seiyss-Inquart je sklical v Gradec konferenco zaupnikov nar. socialističnega gibanja, da jih potolaži zaradi zadnjega neuspeha. Obenem jim bo dal tudi navodila glede vstopa nar. socialistov v patriotsko fronto.

POSOJILA

kratkoročna, proti
primernemu jamstvu
preskrbljivo
hitro in strogo kulantno

RUDOLF ZORE, Ljubljana

GLEDAJŠKA ULICA 12
Telefon 38-10 Znamka 3 Din

Nudi se

trgovski uradnik ali potnik

mahrovec, z vsestransko pisarniško in potniško prakso v tu- in inozemstvu, vešč slovenske, nemške, francoske in italijanske korespondence, publicist, samostojen in iniciativen itd. — Dopisi na „Trgovski list“ pod „Vsestranski“.

V Združenih državah Sev. Amerike so odkrili veliko špijsko afero. 45 oseb je bilo aretiranih. Je to največja špijska od konca svetovne vojne. Najvišji oficirji ameriške vojske so bili nujno pozvani zaradi te afere k seji. Nekateri govorijo, da bodo morale Združene države izdelati čisto nov obrambni načrt.

Nova ameriška vojna mornarica bo najmočnejša mornarica na svetu. Štela bo 166 bojnih ladij in 53 pomožnih ladij. Za novo mornarico bo izdala okoli 3 milijarde dolarjev ali okoli 150 milijard din.

Nemškega zdravnika dr. Birtha je neki pijani japonski vojak napadel, ko je prestopil mejo mednarodne koncesije v Šangaju. Dva kitajska policista sta komaj rešila nemškega zdravnika. Zaradi poškodb bo najbrže izgubil eno oko.

Glavni japonski stan v Koreji poroča, da so manjši oddelki sovjetske vojske prestopili korejsko mejo in da so nekateri manjši oddelki v Koreji tudi ostali. Poleg tega so sovjetska letala ponovno preletela korejsko mejo.

General Macui, bivši komandant japonskih čet pred Šangajem, je po svojem povratku v Tokio izjavil novinarjem, da je japonskemu cesarju izročil prošnjo, v kateri ga iskreno prosi za oprostitev, ker je zaradi njegovih odredb padlo toliko japonskih vojakov pred Šangajem.

Avstralija je določila v novem proračunu 1,5 milijona funtov za svojo oborožitev.

Dne 2. marca se začne v Rusiji velik proces proti desničarsko-trokiškemu bloku, ki ga obtožuje državni tožilec, da je bil v zvezi z neko tujo silo, da je delal na odcepitvi Ukrajine, Belorusije in kavkaških republik od Rusije ter za spremembo sedanjega režima. Vrhovni državni tožilec je izročil vojnemu kolegiju vrhovnega sodišča naslednje nekdanje vodilne boljševike: Rikova, Buharina, Jagodo, Kreščinskega, Rakovskega, Rosenholza, Ivanova, Černova, Grinka, Zelenskega, Besonova ter še celo vrsto drugih, skupaj nad 20 bivših vodilnih boljševikov. Proces bo javen.

PRVA
KRANJSKA TVORNIC
PLETENIN IN TKANIN

DRAGOTIN HRIBAR
V LJUBLJANI

Dobave - licitacije

Direkcija drž. rudnika Vrtnik sprejema do 10. marca ponudbe za dobavo raznega elektro-tehničnega materiala, telefonskega kabla; do 17. marca za dobavo krovne lepenske, klinteritnih plošč, vijakov, podložnih plošč ter hrastovega jamskega lesa.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 7. marca ponudbe za dobavo pločevine, zakovic, vijakov i dr.; do 8. marca za dobavo raznih ščetk, pasov za hlače, steklenic za plin iz jekla, razne barve, firneža, raznih desk, lepila za les, vijakov, raznih cevi, mornarskih nožev ter lesenih okova-

nih omar; do 10. marca za dobavo oglja, lesenih držal, ščetk, krojaških igel in dr., bencina, petroleja, vazeline, plinskega olja, bencola, raznih barv, cinkovega belila, firneža, laka, kita, dalje jadrenine, platna, klota, sukanca i dr., raznega varilnega materiala, usnjenih kožic za kape, cevi iz plavljenega jekla, samotne opeke, razne pločevine, cevi, žice, bele kovine, kosila i dr.

Radio Ljubljana

Četrtek, dne 3. marca, 12.00: Fantazije in rapsodije (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Slovenske narodne s spremljevanjem radijskega orkestra, poje Ladislav Rakovec — 14.00: Napovedi — 18.00: Koncert radijskega orkestra — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: 10 minut zabave (Fr. Lipah, član Nar. gled.) — 20.00: Prenos simfonijskega koncerta iz Zagreba — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Baletna glasba (radijski orkester).
Petek, dne 4. marca, 11.00: Soliska ura: Morje v slovenski književnosti (Slavko Šuster) — 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Plošče — 14.00: Napovedi — 18.00: Kako si ustvarim svoj dom II. (ga. Cilka Vračko) — 18.20: Igor Stravinski: Zar tica (plošče) — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.35: J. S. Bach: Pasljon po Mateju (prenos iz Dunaja) — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Plošče — 22.30: Angleške plošče.

LIPSKI POMLADNI SEJEM 1938

Začetek: 6. marca

60% popusta na nemških železnicah, znatni popusti v drugih državah.

Vsa pojasnila dajejo:

Zvanični biro lajpelškog sajma, Beograd, Knez Mihajlova 33/I.

in častni zastopniki:

Ing. G. Tönnies,

Ljubljana, Tyrševa c. 33

Telefon 27-62 in

Jos. Bezjak,

Maribor, Gosposka ul. 25

Telefon 20-97

Državna razredna loterija

Žrebanje V. glavnega in zadnjega razreda tekočega 35. kola srečk se bo vršilo po loterijskem načrtu v času od 15. februarja do zaključno 11. marca t. l., in to:

v Beogradu: 15., 16., 17., 18., 19., 21., 22., 23., 24. in 25. februarja in
v Ljubljani: 1., 2., 3., 4., 5., 7., 8., 9., 10. in 11. marca tega leta.

V tem žrebanju bodo 11. marca t. l. izžrebane štiri premije, in to:

od din 400.000[—], 500.000[—], 1.000.000[—], 2.000.000[—].

Poleg teh premij bo izžrebano veliko število dobitkov

od din 200.000[—], 80.000[—], 50.000[—], 35.000[—], 25.000[—], 15.000[—], 10.000[—],
100.000[—], 60.000[—], 40.000[—], 30.000[—], 20.000[—], 12.000[—],

in drugih manjših. — Skupen znesek dobitkov v tem žrebanju znaša

din 56,927.000[—]

ki se bo izplačal brez vsakršnega odbitka.

V najprejnejšem primeru z možnim združenjem premije in dobitka lahko zadenete na tem žrebanju na eno srečko

din 3,200.000[—]

Za izplačilo dobitkov jamči država kraljevine Jugoslavije.

Osebam, ki se že udeležujejo v igri 35. kola, je treba samo, da svoje srečke IV. razreda zamenjajo s srečkami V. razreda najdalje do 10. febr. t. l.

Oni pa, ki nimajo srečk, a bi se želeli udeležiti na igri v V. glavnem razredu, jih morejo nabaviti pri pooblaščenih prodajalcih in njihovih preprodajalcih, ki so skoro v vsakem večjem kraju, a za doplačilno ceno, in to:

za eno celo srečko . . din 1000[—], za eno polovico srečke din 500[—],
za eno četrtinko srečke din 250[—].

Poblizja pojasnila z loterijskim načrtom in splošnimi pravili se dobe na zahtevo brezplačno pri vseh pooblaščenih prodajalcih srečk.

Radio-postaja v Beogradu bo objavljala poleg dnevnih vesti vsak dan tudi rezultate žrebanja za dobitke od din 5.000[—] navzgor.

Z nakupom srečk državne razredne loterije vsak posameznik poleg osebnih koristi, ki jih more doseči, pomore obenem narodnemu gospodarstvu, obrti, industriji in vojnim invalidom, ker se čisti dobiček od prodaje srečk sorazmerno razdeli v prej omenjene svrhe.